

En sammanfattning av
Arbetsmarknadsutsikterna hösten 2016
Gävleborgs län

PROGNOS FÖR ARBETSMARKNADEN 2017

Sammanfattning

Gävleborg är ett av sju län där konjunkturindikatorn visar ett mycket starkare förväntningsläge än normalt. Då måste man ha i åtanke att vad som är normalt självfallet inte är detsamma för alla län. Hur som helst, stämmningsläget i länet är högt inför det kommande halvåret. Det förbättrade förväntningsläget gäller framför allt den privata tjänstesektorn. Byggverksamheten samt jord- och skogsbruk har skruvat ned sina förväntningar inför vintern. Byggverksamhetens optimism är dock starkare än den brukar vara på hösten. Generellt är förväntningarna alltid starkare på våren än på hösten inom hela näringslivet. Industrins bedömning av marknadsutvecklingen är den mest positiva någon höst på sex år. För näringslivet totalt är stämmningsläget det högsta sedan hösten 2007. Detsamma gäller näringslivets rekryteringsplaner. Det förväntas gynna sysselsättningen inom de flesta branscher, men i mindre omfattning inom jord- och skog, industri, handel och transport. Sysselsättningen bedöms öka även inom offentlig verksamhet. Det gäller dock att hitta de kompetenser som behövs och det är ett ökande problem.

Viss ökad sysselsättning ...

Hösten 2015 gjordes bedömningen att sysselsättningen skulle komma att öka med 500 personer 2016. Den bedömningen kvarstod i våras och då att den skulle öka med ytterligare 400 personer 2017. Det gällde under förutsättning att arbetsgivarna skulle få tag i den kompetens de behöver. Med tanke på ökade rekryteringsproblem såväl inom privat som offentlig sektor och trots näringslivets positiva rekryteringsplaner skruvas ökningen ned något i Gävleborg. Det innebär en bedömd ökning med 400 personer 2016 och 300 personer 2017. I procent innebär det en ökning med 0,3 procent både 2016 och 2017.

... men ingen minskad arbetslöshet nästa år

Antalet inskrivna arbetslösa minskade månad för månad 2014 men ökade lika kontinuerligt 2015. I år minskar arbetslösheten igen, det gäller dock inte alla. Antalet arbetslösa med gymnasial utbildning har minskat kontinuerligt sedan år 2013. Detsamma gäller för dem som är födda i Sverige. Däremot har förgymnasialt utbildade men framför allt utomeuropeiskt födda ökat ända sedan år 2008. Båda dessa grupper bedöms fortsätta öka. Andra halvåret 2015 kom ett historiskt högt antal asylsökande till Sverige. I våras bedömdes att ett minskat inflöde skulle förkorta asylprocessen något och öka antalet inskrivna i etableringsuppdraget redan i år. Så blev det inte i Gävleborg. Därför har Arbetsförmedlingen reviderat sin bedömning vad gäller arbetslösheten i Gävleborg i slutet av detta år. Den fortsätter istället att minska med 400 personer jämfört med slutet av 2015. Ökningen kommer år 2017 med cirka 800 personer. Det innebär att Arbetsförmedlingen bedömer att den relativa arbetslösheten kan uppgå till 11,1 procent i slutet av detta år och 11,6 procent i slutet av 2017.

Arbetslöshetens sammansättning

Tre sökandegrupper sticker ut i länet. Dessa utgör ingen överraskning utan är desamma som redovisats i tidigare prognoser. Det är de med förgymnasial utbildning, utrikesfödda och ungdomar 18–24 år. Arbetslösheten är väsentligt högre för dem än övriga grupper och dessutom högst i landet. De äldre, 55–64 år klarar sig bättre i Gävleborg än i flera andra län. Detsamma gäller dem som har gymnasial eller eftergymnasial utbildning.

Var fjärde inskriven arbetslös har varit utan arbete mer än två år. Den utvecklingen bedöms fortsätta och förstärkas. Det sker i takt med att andelen personer med en utsatt ställning på arbetsmarknaden blir allt större. I nuläget utgör de 76 procent av samtliga inskrivna arbetslösa i länet. Endast tre län har en högre andel, dock inget Norrlandslän. Västerbottens och Norrbottens län har tvärtom den lägsta andelen i landet.

Utmaningar i Gävleborgs län

Den absolut största utmaningen nu och framöver är länets inskrivna arbetslösa som är födda utanför Europa. Redan nu närmar de sig hälften av länets samtliga inskrivna arbetslösa och arbetslösheten uppgick i oktober månad till 54 procent. Motsvarande siffra för personer födda i Sverige är 6,4 procent i Gävleborg. Dessutom har i sin tur nära 6 av 10 utomeuropeiskt födda enbart en förgymnasial utbildning. Det krävs omfattande insatser för att rusta dem för svensk arbetsmarknad, något som Arbetsförmedlingen inte kan klara på egen hand. Inte minst utbildningsväsendet måste involveras. Siffrorna kan och bör uppfattas som synnerligen oroväckande. Att lyckas med integrationen är ett måste. Gör vi inte det, riskerar fler att hamna i ett varaktigt utanförskap och Gävleborg förlora det tillskott av arbetskraft som så väl behövs. Länets inrikes födda befolkning i arbetsför ålder, 16–64 år har minskat med drygt 1 000 personer per år sedan början av 90-talet. En utveckling som bedöms fortsätta i samma takt. Ska länets näringsliv och offentliga verksamheter förlita sig på arbetskraft från en tynande befolkningsgrupp får man det minst sagt bekymmersamt. Nu handlar det om att se om sitt hus och säkerställa att den möjliga arbetskraft som kommer från andra länder tas till vara.

Matchningsläget i Gävleborgs län

Arbetsmarknaden har över tid upplevt brist på arbetskraft inom ett flertal ständigt återkommande yrken. Nu är bristen dock den högsta på många år både inom privat och offentlig sektor. En trend som pågått under en längre tid är att många yrken som är svårrekryterade kräver längre eftergymnasial utbildning. Med längre åsyftas en utbildning på minst tre år. På senare tid har arbetsgivarna också haft rekryteringsproblem inom vissa yrken som normalt inte kräver mer än en gymnasieutbildning, men dessa har då i huvudsak krävt ett yrkesinriktat program inom gymnasieskolan eller motsvarande, till exempel vård och omsorgsprogrammet. Samtidigt har så kallade enklare arbeten som tidigare inte krävt någon särskild utbildning minskat fortlöpande. I dagens läge krävs ofta mer än tidigare, såväl av formella som mjuka kompetenser. Numera ser många arbetsgivare en allmän gymnasieutbildning som grundläggande för anställning. Ändå kan ett flertal arbetsgivare tänka sig att anställa personal som kanske inte har någon påtaglig formell kompetens bara de har intresse, driv och vilja att lära sig arbetet.

Fakta om prognosen

Arbetsmarknadsutsikterna för Gävleborgs län är en del av Arbetsförmedlingens prognosarbete.

På vår webbplats arbetsformedlingen.se/prognoser kan du läsa mer om vårt prognosarbete. Där hittar du även arbetsmarknadsutsikter för alla län och för landet som helhet.

Om du är intresserad av mer information om framtidsutsikterna för ett speciellt yrke rekommenderar vi vår webbapplikation *Yrkeskompassen*. Se arbetsformedlingen.se/yrkeskompassen. Där beskriver vi jobbmöjligheterna det närmaste året för nära 200 yrken. Dessa yrken täcker tillsammans cirka 80 procent av arbetsmarknaden. För drygt hälften av yrkena bedöms även jobbmöjligheterna under de närmaste fem och tio åren.

I rapporten *Var finns jobben?* presenteras en sammanfattning av yrkesprognoserna per yrkesområde på riksnivå. I broschyren *Jobbmöjligheter*, som publiceras länsvis, presenteras yrkesprognoser på regional nivå.

Nästa arbetsmarknadsprognos presenterar vi i juni 2017.